

Cirila TOPLAK
Faculty of Social Sciences,
University of Ljubljana

Didier Georgakakis
**European Civil Service in (Times of)
Crisis. A Political Sociology of the
Changing Power of Eurocrats**
Palgrave Macmillan, London,
New York, Shanghai 2017,
xiii + 329 pp., 74,96 EUR
(ISBN 978-3-319-51791-9)

In recent years, the number of scientific publications on various aspects of the European Union has grown exponentially, to date reaching some 100,000 monographs and studies. Although the field is largely dominated by American scholars, European social scientists have also looked in various ways at the complex political, economic and social project the European Union has evolved into. Within Europe, scientific perspectives on the EU differ not only with regard to the chosen European Union aspect to examine and interpret, but by the authors' national backgrounds, i.e. whether they present a view of Europe from its core or from its periphery. Despite the levelling efforts made by EU institutions, the EU-27 at present displays such important national differences in politics, economic results and social climates that these days where an author comes from proves to be relevant when considering their particular contribution. Let us therefore first look at the author, before going to review his latest work.

Didier Georgakakis is a professor of political science at the University of Paris 1 Panthéon-Sorbonne, France and a visiting professor at the College of Europe, Belgium. His specialty in European studies is the political elites of the EU: the highest echelon of European bureaucracy, suitably called Eurocracy. Besides having co-edited a seminal collection of texts on this topic, *The Field of Eurocracy* (Palgrave, 2013), Didier Georgakakis' latest study provides profound insights into European power structures. His perspective is from the 'core', not simply because he has lived in Brussels for many years and has been close to the social class he has studied due to his active engagement in academic lobbying for Horizon 2020, but also because he is French and his view of Europe, despite efforts to be objective in his work, is influenced by his French upbringing and socialisation, and therefore the particular French position on the continent and the ensuing French attitude to the continent.

Methodologically, the book "European Civil Service in (Times of) Crisis. A Political Sociology of the Changing Power of Eurocrats" is based on field theory, a theoretical framework that conceives of social fields as particular social environments (e.g. scientific disciplines such as sociology or political science) created and populated by individuals/social actors who are also influenced by the field they are active in. Such fields are made stable by sets of rules or, in other words, their stability or effectiveness

---

depends on the degree to which the social actors involved abide by these rules, challenge or ignore them. Georgakakis also provides an extensive and convincing empirical grounding for his theoretical approach that illuminates the social field of Eurocracy in a complex and complete way. His quantitative and qualitative assessments of the subject matter combine to give an interesting answer to the pivotal question concerning EU governance today: who really governs the EU?

The European civil service has been studied before, but remains largely under-studied. What Georgakakis contributes by way of added value in his analysis is his revelation of an overall crisis of reproduction in this field that emerges from administrative reforms, institutional transformations, financial fluctuations and enlargements. This crisis of reproduction, on the other hand, generates growing management issues within the civil service and, above all, can be seen as one reflection of the increasing difficulty the EU faces in managing the obvious political and economic hierarchy of bloc members while remaining a viable context for their exclusive national interests.

In the introduction, the author provides a welcome discussion on the political sociology of the European civil service from ethnographic and genealogical perspectives, and then goes on to dismantle the most common myths about Eurocrats. An analysis follows on what actually

happens when national agents undergo the socialisation processes pertinent to entering the ranks of Eurocracy, and how such processes affect insiders' positions in terms of class and elitism. The following chapter focuses on European senior officials, primarily the positions of general director and deputy general director of the European Commission. The author then discusses the notion of key competencies required for positions within the Eurocracy and demonstrates that, similarly to the higher education system, arbitrarily interpreted competencies have come to prevail over knowledge. In this respect, special attention is rightfully given to Eurocrats' social competencies that directly impact EU citizens in the sense of the degree of social realism and empathy conveyed by EU policies. Another parallel with the higher education system's transformation is shown in the following chapter where Georgakakis reveals the management culture within Eurocracy that has arisen since the recent reforms of recruitment procedures. The EU administration is now managed like any international company, at the expense of actual knowledge about the EU, multicultural skills and, above all, the symbolic capital that, by now, the Eurocrats have largely spent.

The next chapter may be of particular interest to the Slovenian audience as Georgakakis seeks to examine the effect of the enlargements on the EU's civil service. Unsurprisingly, power and domination have found

---

an expression through gender and language discrimination of newcomers, who have reacted using various strategies. In this respect, greater emphasis could be put on another form of capital, namely the 'social capital' of Europe-wide connections and contacts that officials from 'new' member states cannot possess because they did not go to the elite schools and universities and clubs identified as part of the preferred socialisation patterns of the 'old' elites.

The concluding topic of this eclectic volume on a heterogeneous social phenomenon deals with the financial crisis' impact on Eurocracy. Within the field theory framework, the crisis was a period when internal staff regulations were intensely challenged, resulting in not only a complex repositioning of specific social actors but in a whole new definition/perception of EU institutions.

European Civil Service in (Times of) Crisis should be welcomed as a sobering reflection on Eurocrats and national political actors in constant interaction with Eurocracy. I recommend the book to students of the social sciences, particularly future political scientists, as well as scholars of political science, European studies and sociology in order to motivate the much needed further scientific research in this field.

Jaša VESELINOVIČ
podiplomski študent,
Vrije Universiteit Amsterdam

Perry Anderson
**Ameriška zunanja politika
in njeni snovalci**
Založba Sophia, Ljubljana 2017,
320 strani, 20.00 EUR
(ISBN 9789617003147)

Perry Anderson si je s pričujočo knjigo zadal veliko nalogo. Želel je zajeti daljše obdobje, kot je to v navadi, in razviti razumevanje »dinamike ameriške strategije in diplomacije v nepretrganem loku, ki sega od vojne proti Mehiki do vojne proti terorizmu« (str. vii). Obenem je vseskozi stremel h globalni perspektivi, ki je – čeprav kritična do globalne hegemonije Združenih držav Amerike – skeptična do vse bolj razširjenih trditvev, da se v bližnji prihodnosti obeta zlom ali umik ameriškega imperija. Če sploh kdo, utegne biti taki nalogi kos prav Anderson, eden najbolj vidnih predstavnikov zdaj že več kot pol stoletja stare britanske Nove levice, ki je kmalu po ustanovitvi za 20 let prevzel urednikovanje revije *New Left Review*. Njegova politična angažiranost in dolgoletno urednikovanje se odražata v eruditski naravi knjige, ki je v slovenskem prevodu Marjane Karer in Sete Knop, tako kot angleški izvornik, sestavljena iz dveh delov – *Imperij* in *Konzilij*. Oba sklopa sta bila prvič objavljena konec leta 2013 v *New Left Review*, knjigi pa je v prevodu dodano še eno poglavje, in sicer Andersonov članek ob predaji

taktirke Donaldu Trumpu, ki je v začetku lanskega leta prav tako izšel v omenjeni reviji.

Anderson *Imperij* začne s trditvijo, da je celotno dvajseto stoletje ameriškega delovanja na svetovnem prizorišču zaznamovano z določeno nadstrankarsko kontinuiteto, ki je posledica dejstva, da je odločanje o zunanji politiki posebej izrazito odmaknjeno od vpliva volivcev. Okoli predsedniške funkcije sta se tako »*razvila ozka zunanjepolitična elita in poseben ideološki besednjak, ki nima ustreznice v notranji politiki: predstava o »veliki strategiji«*, za katero si mora prizadevati ameriška država (str. 2). Ta strategija temelji na dveh nestabilnih in protislovnih sklopih idej, okoli katerih Anderson zastavi svojo analizo. Na eni strani je napetost med ekscepcionalizmom in univerzalizmom, ki izhaja iz zgodovinske specifičnosti poseljevanja kontinenta, ko se je imperij rojeval sočasno z državo. Prvi glasnik ameriškega univerzalizma in kasneje tudi glavni navdih zanj je bil Woodrow Wilson, ki je religijo, kapitalizem, demokracijo, mir in veličino ZDA združil v eno samo vizijo (str. 10). Američani so torej izbrano ljudstvo, med državami edinstvena tvorba, a vendar tista, ki »*naj bi naposled postala nezaustavljivi zgled za vse«* (str. 6).

Na drugi strani pa je ameriško zunanjo politiko zaznamovala napetost med potrebami domačega kapitala in dolžnostmi ZDA, da kot svetovni hegemon zagotavljajo delovanje (oziroma najprej vzpostavitve) kapitalizma na svetovni ravni. Med drugo

svetovno vojno je že bilo jasno, da bo politiko odprtih vrat za ameriški kapital, ki jo je do tedaj Washington zapovedoval predvsem v Latinski Ameriki, treba posplošiti in vpeti v mednarodne institucije, če naj ameriški sistem svobodnega podjetništva preživi. Pobuda pri povojni obnovi, ki je pripadla ZDA, je dve različici ameriškega nacionalizma – izolacionističnega in intervencionističnega – končno začela spajati v dolgotrajno sintezo. Kot ideologa tega procesa Anderson identificira Franza Schurmanna, ki ga glede na izvirnost zunanjepolitične vizije postavi ob bok Nicholasu Spykmanu in Gabrielu Kolku. Schurmann je bil sicer v svoji viziji preurejanja sveta po zgledu ZDA in v korist ZDA prehter za Roosevelta, ki naj bi jo izvedel. A ta predsednik je kljub temu položil dva temeljna kamna za takšno preobrazbo: zasnovana sta bila sistem iz Bretton Woddsa ter struktura Varnostnega sveta v prihodnjih Združenih narodih.

Pri analizi povojnega obdobja – v primerjavi z velikim številom drugih avtorjev, ki so se ukvarjali s to tematiko – pride do izraza Andersonovo marksistično ozadje. Zaveda se namreč, da se je kapitalizem kot sistem proizvodnje v evropskem svetu pojavil, ko je bil ta že razdeljen na množstvo držav oziroma političnih enot (str. 56). S preobrazbo absolutističnih monarhij v kapitalistične nacionalne države sta se nekdanji združeni ekonomska in politična moč strukturno ločili. Države tako ne morejo ravnati v nasprotju z interesi kapitala, saj je njihova moč odvisna od uspešne

akumulacije le-tega, obenem pa anarhični meddržavni sistem nima mehanizma, ki bi po analogiji s tržno konkurenco preprečeval pogubne spopade. To protislovje so ZDA vsaj delno uspele preseči s povojnim vzpostavljanjem svetovne prevlade, ko se je definicija ameriške nacionalne varnosti razširila do samih meja zemeljske oble. ZDA so odslej delovale kot varuh splošnega interesa vsega kapitala, pri čemer so občasno žrtvovale »nacionalni dobiček za nadnacionalne koristi, zanašajoč se na to, da bodo na koncu poplačane« (str. 59).

V nadaljevanju Anderson kronološko popisuje bolj ali manj vroča prizorjšča hladne vojne ter jih spretno prepleta z analizo tako zgodovinopisja o tem obdobju kot tudi del takratnih vplivnih zunanjepolitičnih avtorjev. Pri tem največ prostora nameni diplomatu in zgodovinarju Georgu F. Kennanu. Prav Kennan je namreč že dve leti pred znamenitim poročilom Sveta za nacionalno varnost št. 68, ki je leta 1950 pod Trumanom za prioriteto postavilo preprečitev širjenja komunizma, predlagal ameriško paravojaško posredovanje in t. i. politično vojskovanje. Ta strategija se je spremenila šele v kriznih zgodnjih 70. letih pod Richardom Nixonom. Ta je za ameriški okus preveč uspešno obnovo Zahodne Evrope in Japonske obrzdal z demontažo sistema iz Bretton Wodds in ukinitvijo zlatega standarda. Kmalu zatem je odpotoval v Peking in dosegel, da sta odtlej »Kitajska in Rusija tekmovali, katera od njiju bo v privilegiranem odnosu z ZDA« (str. 98). Konec hladne vojne

je sicer pomenil ameriško zmago, a to še ni pomenilo, da je kapitalizem dosegel svojo popolnost v »obliki univerzalne planetarne ureditve pod enim samim hegemonom. Prosti trg še ni prodril v vsak kotiček sveta. Demokracija še ni bila povsod trdno na oblasti. V hierarhiji držav narodi niso vedno vedeli, kje je njihovo mesto« (str. 119). Vse to so bile naloge, s katerimi se je soočil militantni liberalizem pod Billom Clintonom, Georgem Bushem mlajšim in Barackom Obamo.

V drugem delu knjige, *Konziliju*, gre bolj izrazito za intelektualno zgodovino, saj Anderson analizira avtorje, ki pišejo o veliki strategiji. Te literature, ki se je še posebej razširila po napadih 11. septembra 2001, ni moč enačiti niti z zgodovino diplomacije niti s politologijo. Njene korenine so v »varnostni eliti države, ki se razteza vse od birokratskega aparata in akademske sfere do fundacij, možganskih trustov in medijev« (str. 162). Anderson glavne avtorje razdeli na liberalne internacionaliste (John Ikkenbery in Michael Mandelbaum), ki sledijo wilsonovski tradiciji, neokonservativce/realiste (Robert Kagan, Zbigniew Brzezinski in Robert Art) ter tiste avtorje, ki ta klasični dualizem vsaj delno presejajo. Med slednjimi največ prostora nameni relativno neznanemu Thomasu Barnettu, ki se brezsravno razglaša za ekonomskega determinista, Andersonu pa je blizu, ker za resnično revolucionarno silo, ki jo poraja Amerika, razglasi kapitalizem. Anderson spretno mapira različna stališča naštetih avtorjev do domnevnega

spopada civilizacij, ameriške vloge v svetu, vojne v Iraku ter pomena ekonomije in vojaške moči. A bolj kot razlike je za Andersona povedno dejstvo, da vsi avtorji, pa čeprav le implicitno, pristajajo na aksiomatsko naravo ameriške vodilne vloge. »Hegemonija ZDA tako še vedno služi partikularnim interesom nacije in univerzalnim interesom človeštva obenem. Nekoliko bi jo bilo treba prilagoditi današnjemu času, pa tudi v preteklosti ni bila najboljše uporabljena. A glede koristi, ki jih ima za ves svet, ne more biti dvoma« (str. 237).

Sama interpretacija hladne vojne, ki jo Anderson predstavi v *Imperiju*, ne postreže z nobenimi novimi podatki ali šokantnimi reinterpretacijami. Gre predvsem za strnjeno in lepo berljivo sintezo, ki je še posebej v slovenskem prostoru več kot dobrodošla. Čeprav v svojem razumevanju dinamik hladne vojne Anderson bolj ali manj sledi zaključkom revizionistične wisconsinške šole (William Appleman Williams ter njegovi nasledniki Thomas J. McCormick, Lloyd Gardner in Walter LaFeber), pa je po drugi strani precej bolj prefinjen. Ne pristaja namreč na dosledni ekonomski determinizem Williamsovih naslednikov in dopušča možnost ekonomsko neracionalnih odločitev, kot sta bili ameriški vstop v prvo svetovno vojno in še vedno aktualno brezpogojno podpiranje Izraela. Kljub temu se nekaterim največjim zagonetkam marksističnega teoretiziranja o hegemoniji izogne. Nikjer ni na primer sistematično razdelan pomen domačih virov hegemonije. Razredni

kompromis doma in vsaj začasno pobotanje različnih kapitalskih frakcij sta namreč pogoja za globalno hegemonijo in ključno določata koordinate zunanje politike ter vsakokratna razmišljanja o strategiji. Anderson na primer opiše sestavo političnega bloka, ki je stal za Rooseveltom (str. 25), a tega postopka nato med pisanjem o hladni vojni ne ponovi. Nepoznavanja teh debat mu sicer ni mogoče očitati, saj je lani izdal knjigo prav na to temo (Anderson, 2017).

Sorodna težava se pojavi v *Konziliju*. Anderson sicer že v uvodu napove, da bo poskušal preseči v literaturi klasično delitev na zgodovino diplomacije in pisanje o geopolitiki. Ti dve zgodbi nato spretno prepleta, a jih zares ne sintetizira, saj ne predstavi nobenega mehanizma, ki bi pojasnjeval, kako pisci knjig o veliki strategiji vplivajo na njeno dejansko oblikovanje in obratno. Tako tudi ni povsem razvidno, zakaj je za obravnavo izbral ene avtorje in ne drugih, zunanjepolitičnih oporečnikov, kot so Chalmers Johnson, Noam Chomsky, Christopher Layne in Andrew Bacevich, ki se jim sicer pokloni (str. 243). Za nekatere je namreč kriterij, da so objavili knjižno uspešnico, druge pa zaznamuje predvsem (kratkotrajno) sodelovanje v posameznih vladah in s tem dejanska bližina centrom moči. Na tem področju je bilo v minulih letih opravljenega kar veliko dela (Parmar, 2012; Van Apeldoorn in de Graaff, 2015), s katerim so bila bolj podrobno razdelana razmerja (in vrtljiva vrata) med raznimi fundacijami, možganskimi trusti, transnacionalnimi

---

podjetji in vladnimi agencijami, ki so za oblikovanje ameriške zunanje politike in socializacijo velikih strategov še precej bolj odločilna kot dela posameznih avtorjev.

Zadnje poglavje je, kot rečeno, posvečeno izvolitvi Donalda Trumpa, a je bolj kot analizi njegovega volilnega uspeha namenjeno inventuri zunanjepolitičnega delovanja Baracka Obame ter preučevanju možnosti, ki jih njegova zapuščina odpira za vzpon novih levih sil. Anderson zaključí, da v celoti gledano Obama vi vladavini lahko pripišemo »*dokaj konvencionalno vodenje neoliberalnega kapitalizma in vojaško diplomatskega ekspanzionizma*« (str. 283). Vse skupaj je nekoliko blažil le njegov zvezdniški imidž zmernosti, ki ga Anderson ponazori z nekaj slavilnimi citati, ki so bili ob njegovem slovesu objavljeni v glavnih ameriških medijih.

Knjigo zaokroži spremna beseda Kornelije Ajlec, ki Andersonovo delo dopolni predvsem z nekaj refleksijami o položaju Jugoslavije v tej zgodbi. Avtor namreč to državo skoraj popolnoma spregleda, čeprav je Washington – kot izpostavi Ajlec – za veleposlanika v Beogradu v času vzpostavljanja gibanja neuvrščenih imenoval Georga F. Kennana, snovalca politike obkoljevanja ter enega prominentnejših akterjev v Andersonovi knjigi. Knjiga torej ponuja geografsko in časovno celosten pregled ameriške zunanje politike in je ključno branje za kontekstualizacijo danes vse bolj razširjenih žurnalističnih komentarjev in akademskih razprav o propadanju starega hegemonu

in vzponu Kitajske. Poleg tega je napisana v slogu, ki je dostopen širokemu krogu bralcev, a hkrati dovolj specialistična in aktualna, da se kot eden od redkih prevodov del s področja zunanje politike zasluži uvrstitev na sezname obveznega čtiva za študente in študentke politologije, zgodovine in ekonomije.

LITERATURA

- Anderson, Perry (2017): *The H-word: The peripeteia of hegemony*. London: Verso Books.
- Parmar, Inderjeet (2012): *Foundations of the American Century: The Ford, Carnegie, and Rockefeller Foundations in the rise of American power*. New York: Columbia University Press.
- van Apeldoorn, Bastiaan in Nana De Graaff (2015): *American Grand Strategy and Corporate Elite Networks: The open door since the end of the cold war*. Abingdon: Routledge.

Aleksandra BREZOVEC

Vesna Mikolič

Govor turizma

Univerzitetna založba Annales,
Koper 2015,
187 strani, 16 EUR
(ISBN 978-061-6964-39-5)

Navajeni smo, da turizem preučujemo kot gospodarsko dejavnost s pozitivnimi učinki na razvoj lokalnih in nacionalnih ekonomij ali kot družbeni pojav z negativnimi učinki na okolje in prostor. A turizem je poleg gospodarskega in družbenega tudi komunikacijski sistem, za katerega je

značilno, da si udeleženci prenašajo in izmenjujejo sporočila o izkušnjah, vrednotah ter prepričanjih. Prek različnih oblik turističnih sporočil ljudje med seboj sodelujejo in soustvarjajo, obenem pa tudi sooblikujejo pomen in identitete. Na interdisciplinarnem raziskovalnem polju turizma zato ni več mogoče spregledati vse močnejše humanistične raziskovalne paradigme turizma kot komunikacijskega, simbolnega oziroma jezikovnega sistema. Diskurzivne in semiotične študije, v okviru katerih se preučujejo vzorci, posebnosti in zakonitosti govora v turizmu, s svojimi raziskovalnimi metodami in spoznanji enakovredno prispevajo k razumevanju turizma kot globalnega pojava. Med novjšimi prispevki na tem področju je monografska obdelava turističnega govora v slovenskem jeziku avtorice Vesne Mikolič.

Delo *Govor turizma* sloni na podmeni, da je sodobni turizem stičišče jezikov in kultur, na katerem se združujejo številna ožja družbena in strokovna področja. Na tej podmeni sta utemeljena potreba po celovitem raziskovanju rabe jezika v turizmu ter orodje za takšno celovito raziskovanje – korpus turističnih besedil. Avtorica uvodoma opredeli turistični diskurz kot področni in ne le strokovni govor, za katerega so značilne jezikovne zvrsti in besedilne vrste, ki jih oblikuje širša turistična skupnost pri svojem delovanju. Strokovni jezik turizma je po tej opredelitvi sicer pomembna sestavina področnega jezika, ki pa se nujno prepleta s splošnim jezikom, predvsem zaradi

raznolikosti strok, ki se vključujejo v turizem (npr. geografija, ekonomija, etnologija). Avtorica sistematično razvrsti turistična besedila glede na namen sporočanja naslednje skupine: pravnonormativna, znanstvena, strokovna, poljudnoznanstvena, turističnoposlovna, publicistična, turističnooglaševalska in umetnostna. Pristop, ki ga uporabi pri preučevanju posameznih besedilnih zvrsti, je pragmalingvističen, kar pomeni, da je v raziskovalni fokus postavljena vloga vpliva posamezne jezikovne zvrsti na področni jezik kot celoto. Analizo govora turizma uredi v tri sklope, ki si sledijo od specifičnega k splošnemu. Najprej predstavi specifiko turističnooglaševalskih besedil, ki ji sledi izgradnja turistične terminologije, nazadnje pa identificira še jezikovno-kulturni preplet, ki skozi turizem sooblikuje nacionalne in regionalne prostore. Vsi trije sklopi izhajajo iz obsežnih raziskovalnih projektov avtorice v zadnjih treh desetletjih.

Študija o turističnooglaševalskem besedilu, ki predstavlja prvi sklop poglavij monografije, izhaja iz avtoričinega zgodnejšega raziskovalnega obdobja, iz 80. let prejšnjega stoletja. Zasnovan je na teorijah komunikacije, sociolingvistike, teorije govornih dejanj ter teorij tržnega komuniciranja in turističnih študij. Prav časovni okvir izvedene raziskave je razlog, da se v tem poglavju v naslovih in besedilu še vedno pojavlja termin *propaganda* (ekonomska propaganda, turistična propaganda, splošna propaganda), čeprav z njimi avtorica označuje dejavnosti, ki jih sodobna

stroka imenuje tržno komuniciranje oziroma oglaševanje. Diskurzivna analiza turističnooglaševalskih besedil na zajetem vzorcu turističnih promocijskih tiskovin iz druge polovice 20. stoletja pokaže na nekaj še vedno aktualnih značilnosti, ki se nanašajo na informativne in vplivajnske sestavine sporočil (ilokucija), na jezikovno normo in na argumentacijo v turističnooglaševalskih besedilih. V tem sklopu so zbrane številne ilustracije turističnih tržnokomunikacijskih besedil, ki bralca povrnejo v čase, ko je bilo *»hotela v Luciji (...) težko najti, pa ne zato, ker bi bili daleč od središča Portoroža, pač pa zato, ker so skriti med razkošno zelenje ...«* (primer analize govornih dejanj s predstavitveno vlogo; str. 50) ali ko smo bili *»... na koncertih, kjer je ansambel nastopal kot predskupina Riblji čorbi«* (primer preučevanja semantične skladnje; str. 60). Glavna ugotovitev študije je, da so pomeni in oblike turističnooglaševalskih besedil kulturno pogojeni in odvisni od tematike, funkcijske zvrsti ter osebnega sloga komuniciranja. Na tej točki avtorica izpostavi potrebo po širšem upoštevanju diskurzivne skupnosti, s čimer napove pomen in vlogo specializiranega besedilnega korpusa pri nadaljnem opredeljevanju turistične terminologije.

Osrednji analitični del knjige predstavlja korpusni pristop oziroma utemeljitev korpusa turističnih besedil TURK, ki je rezultat avtoričinega temeljnega raziskovalnega projekta iz leta 2008. Skozi ta raziskovalni projekt je raziskovalna

skupina v korpus turističnih besedil zajela 40.000.000 besed. Besedila so po posameznih zvrsteh prispevale tako rekoč vse večje institucije, ki pokrivajo turistično dejavnost v Sloveniji – od Slovenske turistične organizacije, Turistične zveze Slovenije in Fakultete za turistične študije Turistice do turistične agencije Kompas, revije Horizont in drugih. V tem delu je izpostavljen za turistično stroko izjemno pomemben izsledok o vrstah turizma (na primer: turistični diskurz vsebuje 24 vrst turizma, prevladujejo besedila s področja kulturnega turizma, sledijo mu kulinarični, športni in podeželski; str. 85). Iz korpusa TURK je izšel tudi turistični slovar TURS, ki je od leta 2010 s pomočjo sodobnih jezikovnih tehnologij prosto dostopen na slovarskem portalu Termania. V knjigi je temu poglavju dodan tudi nazoren opis ter napotek za uporabo tega slovarja za vse potencialne uporabnike, ki raziskujejo ali delujejo na področju turizma.

Korpusa turističnih besedil in njegova bogata baza besedil sta bila nazadnje tudi podlaga tretjemu sklopu monografije, ki nosi naslov *Turizem, jezik, kultura in identiteta*. To poglavje pomembno razširi vlogo govora turizma na kulturo in identiteto prostorov s pomočjo izsledkov raziskovalnega projekta TI SI – Slovenska nacionalna identiteta v luči turističnega diskurza (2013–2016). Na tezi A. Jaworskega, očeta diskurzivnih študij na področju turizma, avtorica v tem poglavju pod drobnogled turističnega diskurza postavi še nacionalnost

in nacionalno identiteto. Teza, ki jo zagovarja v tem delu, se nanaša na vlogo turističnih strategij in komunikacij v identitetnem diskurzu nacionalnih skupnosti. Avtorica predpostavi, da je turizem pojav, ki sloni na mednarodni prepoznavnosti države, zato je odraz tega, kako skupnost vidijo zunaj te države. V ta namen na korpusu besedil uporabi še pomenoslovno in diskurzivno analizo. Pomenoslovna analiza izpostavi, katera leksika in pomenske sestavine se pojavljajo v slovenskih turističnih besedilih, diskurzivna pa, kakšne strategije diskurza se uporabljajo v turizmu (npr. stereotipizacija, metaforizacija). Kot ilustracija strateškega turističnega diskurza služi primer terminološke analize besedila *Slovenija – dežela*

voda?, s katerim avtorica identificira nacionalni atribut in jezikovno ovrednoti njegov potencial za mednarodno turistično prepoznavnost Slovenije.

Ker se elementi identitete države in njena mednarodna prepoznavnost sooblikujejo skozi diskurzivne prakse, se nam zdi nujno izpostaviti pomen turističnega govora in s tem tudi predstavljeno knjigo avtorice Vesne Mikolič. Knjiga *Govor turizma*, ki prinaša celovit pogled na razumevanje turističnega diskurza, prinaša obenem tudi celovitejši pogled na sam turizem. V tem smislu je knjiga dragocena popotnica študentom, raziskovalcem in strokovnjakom, ki so se podali na pot odgovornega spoznavanja in soustvarjanja turizma.